

การมีส่วนร่วมในการศึกษารวบรวมกล้วยไม้ไทยพันธุ์แท้ที่มีกลิ่นหอมเพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์

โดยการสกัดกลิ่นด้วยเซียร์บัตเตอร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฬามาศ พิลาคี¹ บุญตัน สุธาภรณ์ สุทธิจิระนันท์ ตาคำ² นงลักษณ์ ขุพันธ์² และ อุดลย์ ควรวรัตน์¹

¹ สาขาพืชสวนระดับ คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จ. เชียงใหม่ 50290

² ฝ่ายกิจการพิเศษ คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จ. เชียงใหม่ 50290

บทคัดย่อ

กล้วยไม้ไทยมีหลากหลายชนิดที่มีกลิ่นหอมและใกล้สูญพันธุ์ โครงการจึงได้ทำการรวบรวมกล้วยไม้ไทยพันธุ์แท้ที่มีกลิ่นหอมและอนุรักษ์นอกถิ่นอาศัยเพื่อศึกษาการเจริญเติบโต ศึกษาวิธีการดูดซับสารหอมในกล้วยไม้ไทยพันธุ์แท้ที่ใกล้สูญพันธุ์ โดยมีการรวบรวมและมีการดูดซับกลิ่นหอมจากดอกกล้วยไม้ไทยพันธุ์แท้ชนิดต่าง ๆ ด้วยเซียร์บัตเตอร์ จำนวน 10 ชนิด คือ เก้ากุ่มแม่สะเรียง (*Dendrobium tortile* Lindl.) สามปอยขุนตาล (*Vanda denisoniana* Benson & Rchb.f.) เอื้องเหลืองจินหุบ (*Dendrobium friedricksianum* Rchb.f.) ก้างปลา (*Cleisostoma fuerstenbergianum* F.Kraenzl.) อัสสาคริก (*Pecteilis sagarikii* Seidenf.) เอื้องคำปอน (*Dendrobium dixanthum* Rchb.f.) เอื้องหอมใต้ (*Adenoncos parviflora* Ridl.) ช้างกระ (*Rhynchostylis gigantea* (Lindl.) Ridl.) ช้างแดง (*Rhynchostylis gigantea* (Lindl.) Ridl.) และช้างน้าว (*Dendrobium puchellum* Roxb.ex Lindl.) ให้นักศึกษาและผู้สนใจจำนวน 30 คน ทำแบบสอบถามความพึงพอใจของกลิ่น พบว่ากล้วยไม้ที่ได้รับความนิยมมากที่สุด 3 ลำดับ ได้แก่ สามปอยขุนตาล อัสสาคริก และช้างกระ คะแนนความหอมที่ได้คือ 17 เปอร์เซ็นต์ 17 เปอร์เซ็นต์ และ 13 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ และการนำกลิ่นหอมไปต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์เทียนหอม โดยได้จัดอบรม เรื่อง การใช้ประโยชน์ และการเพิ่มมูลค่าจากกล้วยไม้ เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนเกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและใช้ประโยชน์จากทรัพยากร โดยชุมชนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ และสามารถต่อยอดเป็นอาชีพเสริมในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสนองพระราชดำริภายใต้โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
2. เพื่อรวบรวมกล้วยไม้ไทยพันธุ์แท้ที่มีกลิ่นหอมและอนุรักษ์นอกถิ่นอาศัยเพื่อศึกษาการเจริญเติบโต
3. เพื่อศึกษาวิธีการดูดซับสารหอมของกล้วยไม้ไทยพันธุ์แท้ที่ใกล้สูญพันธุ์เพื่อนำไปใช้เป็นวัตถุดิบทางอุตสาหกรรมสุขภาพ
4. เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนเกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและใช้ประโยชน์จากทรัพยากร

กล้วยไม้เก้ากุ่มแม่สะเรียง
(*Dendrobium tortile* Lindl.)

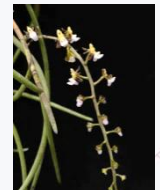
กล้วยไม้สามปอยขุนตาล
(*Vanda denisoniana* Benson & Rchb.f.)

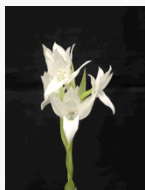
กล้วยไม้เอื้องคำปอน
(*Dendrobium dixanthum* Rchb.f.)

กล้วยไม้เหลืองจินหุบ
(*Dendrobium friedricksianum* Rchb.f.)

กล้วยไม้ก้างปลา
(*Cleisostoma fuerstenbergianum* F.Kraenzl.)

กล้วยไม้อัสสาคริก
(*Pecteilis sagarikii* Seidenf.)

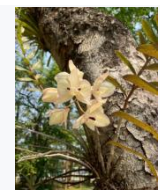
กล้วยไม้เอื้องหอมใต้
(*Adenoncos parviflora* Ridl.)

กล้วยไม้ช้างกระ
(*Rhynchostylis gigantea* (Lindl.) Ridl.)

กล้วยไม้ช้างแดง
(*Rhynchostylis gigantea* (Lindl.) Ridl.)

กล้วยไม้ช้างน้าว
(*Dendrobium puchellum* Roxb.ex Lindl.)

วิธีการดูดซับกลิ่นหอมในกล้วยไม้ไทยพันธุ์แท้

เกลี่ยเซียร์บัตเตอร์ลงบน
แผ่นถุงพลาสติกให้ทั่ว
แล้วใส่ลงในภาชนะ

นำดอกกล้วยไม้มา
วางในเซียร์บัตเตอร์
เพื่อดูดซับกลิ่น

เก็บเซียร์บัตเตอร์ที่ดูดซับ
กลิ่นเรียบร้อยแล้ว เก็บไว้ใน
ในกระปุกที่มีฝาปิดสนิท

ทรัพยากรไทย
หวนดู
กริพย์สิง
สินตน

4-10

พฤศจิกายน
2568

ณ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

กิจกรรมส่งเสริมให้ชุมชนเกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและใช้ประโยชน์จากทรัพยากร
หมู่บ้านโป่ง หมู่ 2 ตำบลแม่แฝก อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

